

PÉNZÜGYI SZERVEZETEK
ÁLLAMI FELÜGYELETE

A PSZÁF szövetkezeti hitelintézeteknél végzett átfogó vizsgálatainak tapasztalatai

Pénzügyi visszaélések megelőzése vizsgálati tapasztalatai,
kapcsolódó felügyeleti elvárások

Kérdő Gyula
vezető felügyelő
Pénzpiaci vizsgálati főosztály

Budapest, 2012. május 16-17.

Előszó helyett

Az előadás során ismertetésre kerülő megállapítások nem tartalmazzák a szövetkezeti hitelintézetek vizsgálata során tett valamennyi hiányossággal kapcsolatos megállapítást, az anyagok összeállítása során elsősorban a lényegesebb, több intézményt érintő problémák kigyűjtésére törekedtünk. A helyszíni vizsgálatok ugyanakkor természetesen nem csak negatív, hanem sok területen pozitív gyakorlatot is tapasztalnak, tehát a következőkben bemutatott megállapításokból nem lehet egyértelműen következtetni egyes kockázati kategóriák megítélésére, a szektor tevékenységének kockázatosságára. A hiányosságok bemutatása elsősorban azok megszüntetésére, elkerülésére való figyelem felhívást, és egymás hibájából való okulás célját szolgálja.

Pénzmosás és terrorizmus finanszírozása I.

Javuló tendencia a 2011. évi konferencia óta

- a szabályzatok testre szabottabbak és aktualizáltak
- eljárásrendek és felelősségi körök kidolgozottabbak
- kockázat alapú megközelítés erőteljesebb érvényesülése
- ügyfélprofil elemei és elérhetősége már a szabályzatok része
- monitoring és szűrő rendszer kidolgozottabb
- oktatás és visszamérés minősége javult

Pénzmosás és terrorizmus finanszírozása II.

Továbbra is probléma

- tényleges tulajdonosi nyilatkozatok megléte és megfelelősége
 - értelmezési problémák
 - megbízások teljesítése a nyilatkozat hiányában
 - szabályzat és gyakorlat eltérése
- vezetői jóváhagyás szabályzati szintű rögzítése
 - üzleti kapcsolat létesítésére (nem személyes, PEP, off-shore)
 - tranzakció felfüggesztése
- szankciós listák alapján történő szűrés
 - eljárásrend kidolgozatlansága
 - részleges szűrés
- bejelentés eljárásrendje
 - előzetes konzultáció, vezető bevonása
 - ellentmondásos rendelkezések
- adatszolgáltatás sok esetben hibás

Pénzmosás és terrorizmus finanszírozása III.

Adatszolgáltatás 9D tábla

005	összes ügyfél átvilágítás	10
006	egyszerűsített	0
007	fokozott	1
008	ebből: PEP	1
009	normál	9

$$005 = 006 + 007 + 009$$

A maximális adatkörrel végrehajtott ügyfél-átvilágítás egyéb intézkedés hiányában még nem fokozott átvilágítás!

Pénzmosás és terrorizmus finanszírozása IV.

Adatszolgáltatás 9D tábla

005	összes ügyfél átvilágítás	10
010	üzleti kapcsolat létesítésekor	6
011	3.6 m Ft feletti ügyleti megbízás	2
012	3.6 m Ft-ot elérő vagy meghaladó összefüggő ügyletek	1
013	ügyféladatok valódiságával kapcsolatos kétség	0

$$005 \geq 010 + 011 + 012 + 0013$$

Pénzmosás és terrorizmus finanszírozása V.

Adatszolgáltatás 9D tábla

005	összes ügyfél átvilágítás	10
014	más szolgáltató által végzett ügyfél-átvilágítás átvétele	0
015	saját pénzváltás miatti átvilágítás	2
016	nem saját pénzváltás miatti átvilágítás	1
017	saját zálogtevékenység miatti átvilágítás	0
018	nem saját zálogtevékenység miatti átvilágítás	0
019	egyéb ügynök által végzett átvilágítás	3

$$005 \geq 014 + 015 + 016 + 0017 + 018 + 019$$

Pénzmosás és terrorizmus finanszírozása VI.

Javaslatok

- Amennyiben a szabályzat rögzíti, hogy mi a szövetkezeti hitelintézet kötelezettsége, legyen mellérendelve, hogy ez konkrétan kinek a feladata, azt mikor illetve milyen rendszerességgel hajtja végre, és hogyan dokumentálja!
- A szabályzat felülvizsgálata során kerüljön figyelembe vételre a ténylegesen követett gyakorlat! A gyakorlat több esetben jobb és kiterjedtebb, mint a szabályzat előírásai.
- A kijelölt személy munkaköri leírása tételesen sorolja fel a pénzmosás elleni tevékenységgel kapcsolatos feladatokat és felelősségeket!
- Belső ellenőri vizsgálat a kirendeltségek átfogó vizsgálata mellett terjedjen ki a központ tevékenységére, a hatékonyság elemzésére!
- A szabályzat kibocsátása, aktualizálása minden esetben a belső ellenőr véleményének figyelembevételével történjen!
- A kimenő és beérkező nemzetközi átutalásokat a levelezőbank a szankciós listák alapján szűri. A szabályzat térjen ki a találatra vonatkozó információ megosztás szabályaira!
- Az okmányok másolásának esetei és szabályai legyenek egyértelműen kidolgozva a szabályzatokban!
- Az off-shore államok listája és a FATF Public Statement legyen rendszeresen frissítve!

Pénzügyi visszaélések I.

Általános tapasztalatok

- A szövetkezeti hitelintézetek nagy részénél nem történt külső illetve belső csalás.
- A megelőzés tudatosság, a szabályzati és szervezeti megoldások intézményenként eltérőek. Volt olyan eset, ahol a vezetés tétovázása súlyosbította a problémát.
- Jellemzően nincs külön szabályzat, a külső és belső csalások megelőzésére vonatkozó intézkedések a szabályzatokba beépítésre kerültek.
- Általánosan érvényesül a négy szem elve, a vezetői és munkafolyamatokba épített ellenőrzés. A döntési hatáskörök tisztázottak, a rendszerekhez történő hozzáférési jogosultságok szabályozottak.
- A belső ellenőrzés minősége, hatékonysága sokat tud javítani vagy rontani a helyzeten!
- Az internetbanki szolgáltatásnál még sok esetben választható az egyfaktoros ügyfél-azonosítás!
- A bankkártyák chipesítése jellemzően befejezett vagy a végéhez közeledő folyamat.
- Több intézmény esetében nem volt az okmányok valódiságának vizsgálatával és aláírás ellenőrzéssel kapcsolatos képzés.

Pénzügyi visszaélések II.

Témavizsgálat

- Az intézmények a felügyeleti témavizsgálat megállapításait fegyelembe vevő intézkedési tervet készítettek, újabb kiegészítő kontrollokat vezettek be
- Egyenlegközlők kiküldése már több esetben központilag, kiszervezetten vagy rotációs alapon kiválasztott kirendeltség által történik, tételes nyilvántartással
- A váratlan pénztárellenőrzések gyakorisága növekedett
- Az egyfős kirendeltségek száma csökkent, ellenőrzésük fokozottabbá vált
- A visszatartott levelezés, a szabadságolás és helyettesítés szabályozása részletesebbé, az ellenőrzés fokozottabbá vált
- Az ügyfél tájékoztatással kapcsolatos feladatok végrehajtásának és a 2/2010. sz. felügyeleti körlevélben megfogalmazott elvárások teljesítésének vizsgálata beépült a belső ellenőrzés programjába

Pénzügyi visszaélések III.

Javaslatok

- Legyen olyan vezető vagy testület, amely a visszaélések feltárásával, kezelésével és megelőzésével kapcsolatos összes információval rendelkezik.
- A bekövetkezett eseményeknél
 - az intézmények biztosítsák a teljes körű kivizsgálást és a gyors intézkedést
 - a feladatok és felelősségek egyértelműen legyenek meghatározva
 - legyen a folyamatnak irányítója
 - a megtett intézkedések ellenőrzése és bizonyos rendszerességgel történő felülvizsgálata legyen a folyamat része
 - az alkalmazottak kapjanak tájékoztatást
- Kockázat alapú belső ellenőrzési tervezés
- Az összeférhetetlenség szabályozása terjedjen ki az alkalmazottak és ügyfelek illetve az alkalmazottak egymás közötti viszonyaira is! Legyen szabályozva és korlátozva az ügyfelek által az ügyintézőknek adott meghatalmazás illetve a számla feletti rendelkezési jog elfogadása!
- Az internetbankon keresztül kezdeményezett, pénzügyi kötelezettséggel járó megbízások befogadása minden esetben legalább kétfaktoros azonosítással történjen.

Pénzforgalom

Általános tapasztalatok

- A szövetkezeti hitelintézetek szabályozása és gyakorlata jellemzően megfelel a Pft. előírásainak, az intézmény és az ügyfelek felelősségi viszonyai tisztázottak.
- Az intézmények eleget tesznek az előzetes és utólagos ügyfél tájékoztatási kötelezettségnek.
- A számlanyitás és megszüntetés folyamata jól szabályozott, a rendelkezési jogosultságok kezelése és ellenőrzése megfelelő.
- Az adatok és megbízások rögzítése, ellenőrzése illetve jóváhagyása általánosságban elkülönül. Az esetek többségében papíros alapon, kevés intézmény esetében rendszer szinten is. *Az ügyfél számláján vagy elkülönített számlán történő zárolás és feloldás folyamata azonban jellemzően egyponstos – ebben az esetben is érvényesüljön a négy szem elve!*
- A megbízások befogadása és teljesítése jellemzően jól ellenőrzött folyamat, több intézménynél a lehetséges esetekben megvalósul a számlaszám és név megfeleltetése is.
- Kevés panasz. Hibás vagy nem teljesítés miatt jogos kártérítési igény elenyésző számban fordult elő.
- A pénzforgalom ellenőrzése a belső ellenőri vizsgálatok fókuszában van, jellemző a végrehajtás felületességére visszavezethető hiányosságok megállapítása.

Köszönöm a figyelmet!

